

**Dějiny českých dějin umění
1945–1969
Dějiny umění slouží vědě o člověku**

Milena Bartlová

Výzkum a vydání knihy podpořila v letech 2017–2019
Grantová agentura České republiky (reg. č. projektu
17-20229S, Dějiny českých dějin umění druhé poloviny
20. století, část 1 [1945–1970]).

Recenzovali:

doc. Marie Rakušanová, Ph.D.

Jan Mervart, Ph.D.

© Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze, 2020

Text © Milena Bartlová, 2020

Překlad resumé © Sylva Ficová, 2020

Grafický design © Jan Čumlivski, 2020

Za poskytnutí podkladů k reprodukcím děkujeme
těmto institucím, soukromým majitelům a autorům:

© Archiv ČVUT

© archiv Hany Rousové

© archiv Jany Peroutkové

© archiv Miroslava Holuba

© ČTK/Jiří Rublič, Josef Mucha, Alexandr Hampl,
Rostislav Novák, Pavel Vácha

© Masarykova univerzita/Archiv Masarykovy univerzity

© Národní archiv

© Národní galerie Praha/Archiv Národní galerie Praha

© Národní muzeum/Archiv Národního muzea

© TASR

© Ústav dějin umění AV ČR, v. v. i.

© Židovské muzeum v Praze (www.jewishmuseum.cz)

ISBN 978-80-88308-11-9

UMPRUM

0 Předmluva - 11

1 Půdorys - 15

Dějiny vědy - Hermeneutika diktatury - Německá zkušenost - Mezinárodní rozměry - Oborové pole - Cesty a rozcestí - Rámce a interpretace - Struktura knihy

2 Časové nastavení - 37

3 Lidé - 51

Třídy - Velcí muži - Generační skupiny
3:1 Ženy v mužském světě - 74

4 Instituce a provoz - 85

Trojí dějiny umění a tři okruhy institucí -
Univerzitní výuka - Akademie věd -
Ústřední muzea - Galerie krajské, oblastní
a Moravská - Vysoké umělecké školy - Aktuální
umělecká scéna a kritika - Památková péče
a konzervování-restaurování

5 Komunikace - 123

Vědecké výstupy - Časopisy - Knihy - Netištěná
a vizuální média

6 Mocenské vztahy - 149

Čistky a reforma vysokých škol - Komunisté
a KSČ - Plánování a kontrola - Cenzura a tajná
policie - Věznění

6:1 Sebeorganizace - 191

6:2 Politizace a rezistence - 205

Možnosti odporu - Případ současného umění -
Přizpůsobení a vyjednávání - Taktiky řeči -
Prospěch oboru

7 Diskurzy a události - 227

7:1 Dědictví protektorátu - 228

7:2 Regulovaná pluralita 1945-1948 - 245

Rétorika boje - Otevřené univerzity -
Konfiskáty - Kulturní diplomacie

7:3 Kulturní revoluce 1949–1955 – 259
Konference a porady – Sovětský model –
Sorela – Lidovost 19. století – Legitimizace
stalinského diskurzu

7:4 Socialistická modernita 1956–1964 – 294
Spor o abstrakci – Humanistický marxismus –
Přehodnocení Maxe Dvořáka – Národní
formalismus – Mírové soužití – Historizace
moderny

7:5 Lidská tvář 1965–1969 – 323
Okna do světa – Vědecko-technická revoluce

8 Metody – 341

8:1 České cesty marxismu – 342
Historický materialismus – Problémy realismu –
Axiologie

8:2 Marxistická a jiná ikonologie – 355
Užší a širší – Marxistická reinterpretace

8:3 Třikrát strukturalismus – 367
Formalismus – Mukařovského školení –
Sedlmayrův strukturní výzkum – Smutné tropy

8:4 Možnosti fenomenologie – 379

8:5 Pod obzorem a na okraji: opomenutá
kapitola – 386

8:6 Mladší Vídeňská škola – 404
Birnbaumovci, Matějčkovci a Kramář –
Sedlmayrův dlouhý stín

8:7 Únava z teorie – 416
Čistá věda – Umělecká historie – Hybridní praxe

9 Národ, lid a ti druzí – 429

Duchovní fyziognomie – Lidovost – Národní
forma – Sekularismus

9:1 Mladší sourozenci – 448

9:2 Vyhnanci a revanšisté – 457

10 Cizina v letech studené války – 465

11 Závěr: Dějiny umění slouží vědě o člověku –
483

Tabulky

- 1 Hodnosti ČSAV a řády - 495
- 2 Členství v politických stranách - 496
- 3 Československé zastoupení na mezinárodních kongresech CIHA - 498
- 4 Cena Antonína Matějčka - 499

Zdroje a bibliografie - 501

Poděkování - 532

Jmenný rejstřík - 533

Zdroje ilustrací - 541

Summary - 543